

Дворянский банк к 1915 г. намного уступал акционерным банкам по площади заложенной земли, что объясняется сословным ограничением клиентуры банка при постоянном сокращении площади дворянского землевладения.

Несмотря на то, что деятельность Дворянского земельного банка на территории Беларуси была ограничена (помещики польского происхождения не имели права на льготный кредит), к 1914 г. здесь было заложено 911 имений площадью более 1,3 млн десятин, а сумма выданных ссуд превысила 44,3 млн р. [11, 50–51].

Широкое развитие ипотечного кредита в конце XIX – начале XX вв. объясняется неразвитостью других форм сельскохозяйственного кредита, отсутствием капиталов, необходимых для адаптации к новым экономическим условиям, активной ролью в создании земельных банков государства, которое посредством этих кредитных учреждений пыталось регулировать поземельные отношения и управлять огромными массивами частновладельческих земель, значительная часть которых была заложена.

Ипотечный кредит предоставлял возможность приобрести землю без большого единовременного вложения капитала всем тем, кто желал организовать сельскохозяйственное производство на новых началах.

Ссудами ипотечных банков пользовались домовладельцы крупных городов и, прежде всего, губернских. Получаемые под залог недвижимого имущества ссуды использовались для жилищного строительства и торговли.

В ряде случаев поземельные ссуды представляли собой прямое кредитование промышленных предприятий – тогда, когда земля принадлежала промышленным обществам и товариществам, и тогда, когда имения принадлежали помещикам – владельцам или совладельцам находившихся на их землях предприятий (главным образом, сахарных, винокуренных).

К 1917 г. в Российской империи существовала развитая кредитно-банковская система долгосрочного ипотечного кредитования, которая имела основательное законодательное обеспечение. Однако с провозглашением земли всенародным достоянием, которое не могло быть объектом купли-продажи и залога, в декабре 1917 г. упраздняются основные ипотечные банки: Дворянский земельный банк и Крестьянский поземельный банк; в декабре 1918 г. – акционерные земельные банки; в мае 1919 г. – городские и губернские кредитные общества. Все акции, заладные листы и облигации этих кредитных учреждений аннулировались.

Литература

1. *Пичета В.И.* Белоруссия и Литва в XV – XVI вв. (исследование по истории социально-экономического и культурного развития). М., 1961.
2. Статут Вялікага княства Літоўскага 1588. Тэксты. Даведнік. Каментары. Мн., 1989.
3. *Таранков В.И.* Ценные бумаги государства Российского. М., 1992.
4. *Боровой С.Я.* Кредит и банки России (середина XVII в. – 1861 г.). М., 1958.
- 5 Труды комиссии, Высочайше учрежденной для устройства Земских банков. СПб., 1860.
6. Устав кредитный. СПб., 1903. Т. XI. Ч. 2.
7. Положение о городских общественных банках. Екатеринбург. 1912.
8. Экономика Беларуси в период имперализма. Мн., 1963.
9. Отчет Минского городского кредитного общества за 1913 год. Мн., 1914.
10. Энцыклапедыя гісторыі Беларусі: У 6 т. Мн., 2001. Т. 6. Кн. 1.
11. Статистический ежегодник России 1914 г. Петроград, 1915.

Н.У. САВІНА

МОЎНЫ АСПЕКТ У ЭКСКУРСАЗНАЎСТВЕ

Рынкавыя адносіны ў сучасны момант аказваюць непасрэдны ўплыў на змяненне структуры галін народнай гаспадаркі. Іх дынамічнасць назіраецца ў сферы турысц-ка-гасцінічнай і экспкурсійнай дзейнасці.

Ніна Уладзіміраўна САВІНА, асістэнт кафедры кіравання турызмам ВШТ БДЭУ.

Экскурсазнаўства ў нашай краіне належыць да маладой навукі хоць з трывалай традыцыяй, у якой моўны складнік займае істотнае месца ў шэрагу яе шматлікіх аспектаў. Пры гэтым можна гаварыць пра сувязь мовы з грамадствам, адукцыяй. Развіццё турысцкай індустрый і фарміраванне яе як галіны пацягнула за сабой неабходнасць павышэння адукцыйнага ўзроўню кадраў розных спецыяльнасцей. З гэтаю мэтай у праграмы навучання ўводзіцца спецыяльныя курсы. З'яўляючыся састаўной часткай вучэбнага практэсу, яны садзейнічаюць развіццю і ўдасканаленню прафесійных навыкаў спецыялістаў галіны. Гэтаму і прызначана экспкурсазнаўства.

Дадзены курс (на мэце вывучэнне тэорыі і практыкі экспкурсійнай работы, атрыманне ведаў па яе арганізацыі і правядзенню) садзейнічае ў цэлым падрыхтоўцы высокакваліфікованых спецыялістаў, у тым ліку і ў сферы валодання літаратурнай мовай, умению працаўаць з экспкурсійнымі тэкстамі і ствараць іх, весці ў межах прафесійных аваязкаў паўнацэнную камунікатыўную дзеянасць.

Задачы курса “...ахопліваюць цэлы спектр напрамкаў і асноў экспкурсійнай дзеянасці ў практэсе яе развіцця, спецыфіку падрыхтоўкі экспкурсій, іх правядзення для розных груп насельніцтва з улікам патрэбнасці і запытаў розных кантынгентаў, а таксама сучаснай тэхналогіі стварэння комплекснай турысцка-экскурсійнай паслугі (КТЭП)” [1, 3].

Важнымі пытаннямі ў шматганным практэсе пазнання навакольнага свету шляхам правядзення экспкурсій рознай тэматыкі паўстаюць пытанні мовы. Аб'ядноўваючы ў сабе інтэгрыраваныя звесткі аб заканамернасцях найбольш значных сацыяльна-культурных вынікаў развіцця грамадства, экспкурсія дазваляе данесці комплекс ведаў шэрагу галін навукі — геаграфіі, гісторыі, культуралогіі і г.д., для чаго неабходна адпаведная (аптымальная) форма іх моўнага афармлення.

Вывучэнне курса “Экскурсазнаўства” ва ўзаемасувязі з такімі дысцыплінамі, як “Помнікі гісторыі і культуры Беларусі”, “Геаграфія турызма”, “Краіназнаўства”, “Эканацічная гісторыя Беларусі і замежных краін”, “Рыторыка”, “Беларуская мова” і іншымі, адыгрывае важную ролю ў вучэбным практэсе падрыхтоўкі спецыялістаў турысцкага бізнесу і яго далейшай прафесійна-арыентаванай вербалінгвістичнай камунікацыі [2].

На ўзровені нацыянальнай свядомасці значны ўплыў аказваюць гуманітарныя науки. Асаблівае месца сярод іх займае экспкурсазнаўства, якое абавіраеца на гуманітарныя сферы, дзе вялікая роля належыць філалагічным навукам, у значнай меры — лінгвістыцы. Уздзеянне мовы і літаратуры на духоўны свет асобы, у розных сферах грамадскай практыкі, на грамадства ў цэлым — істотны аспект даследавання мовазнаўцаў і літаратуразнаўцаў. Усведамленне значнасці ўплыву на фармаванне асобы і духоўнасці грамадзян нашай рэспублікі такога культурна-пазнавальнага практэсу, як экспкурсія, істотна зменіць недастаткова ўважлівае стаўленне да яе. Між тым гэта сфера тэкстаўтарэння і камунікацыі дае каштоўны фактычны матэрыял для даследавання спецыфікі і заканамернасцяў моўнага функцыяновання.

Адпаведна з сучасным падыходам “экскурсія — мэтанакіраваны практэс пазнання чалавекам навакольнага свету, змадэляваны на падставе загадзя вылучаных аўектаў у зрокавым радзе і ў натуральных умовах” [3, 5]. Турызм і экспкурсіі даюць магчымасць задаволіць патрэбы асобы, чалавека ў яго далучэнні да духоўных і мастацкіх каштоўнасцей, у назапашванні і паглыбленні ведаў, у тым ліку і прафесійных, якія набываюцца ў рэжыме вольнага выбару аўекта, метадаў і сродкаў пазнання. Апошніе рэалізуецца пры ўдзеле ў турысцка-экскурсійных мерапрыемствах: аглядзе музеічных і выставачных экспазіцый; гістарычных, культурных, інжынерных, этнографічных і прыродных аўектаў; занятку рознымі відамі турызму (водным, пешым, веласіпедным і г. д.), презентацыя якіх патрабуе найперш моўнай формы, кіраванне дзеянасцю, арыентаванай на канкрэтныя параметры аўдыторыі экспурсантаў.

Атрымліваючы турысцкія і экспкурсійныя паслугі, асока задавальняе свае шырокія камунікатыўныя патрэбы. Маўленчыя зносіны на экспкурсіях, у паходах і іншых турысцка-экскурсійных мерапрыемствах, міжасабовыя контакты выгадна адрозніваюцца ад манатоннасці і аднаташовасці зносін у сферы вытворчасці.

У экспкурсійнай дзеянасці адным з найважнейшых пытанняў з'яўляецца пытанне падрыхтоўкі экспкурсій ў адпаведнасці з іх класіфікацыйнымі характарыстыкамі. Класіфікацыя экспкурсій — гэта “...іх размеркаванне па аднародных групах у адпаведнасці з прысутнымі гэтым групам прыметамі” [4, 15]. У практэсе развіцця і змянення зместу экспкурсійнай справы відаўмаялася і класіфікацыя экспкурсій. У сучасны момант прымяняеца класіфікацыя, у аснову якой пакладзены наступныя прыкметы, часткова суадносныя з камунікатыўнымі ўмовамі, характэрныя для вербалінгвістичнай ка-

мунікацыі: склад удзельнікаў; змест; інфармацыя; тэматыка экспкурсій, месца іх правядзення; форма правядзення, спосаб перамяшчэння экспкурсантаў; цыклічнасць.

Спецыфічнымі пазіцыямі, неўласцівымі лінгвістyczнай дыферэнцыяцыі, тут паўстае спосаб перамяшчэння, цыклічнасць, аднак гэтыя асаблівасці ўплываюць на спецыфіку тэкстаўтарэння.

Класіфікацыя экспкурсій мае вялікае значэнне для арганізацыі практычнай дзейнасці, садзейнічае спецыялізацыі экспурсаводаў, іх якаснай падрыхтоўцы, а таксама распрацоўцы мерапрыемстваў па арганізацыі і правядзенню экспкурсій у цэлым. Не менш значным пытаннем у экспкурсійнай справе стаіць пытанне вывучэння тэматыкі экспкурсій, што мае аналогію з тэматыкай экспкурсійных тэкстаў.

Тэматыка экспкурсій — сукупнасць тэм, якія дазваляюць экспкурсійнаму прадпрыемству арганізоўваць як адзінкавыя экспкурсіі, так і экспкурсійныя цыклы [4, 17], адпаведным чынам: у выглядзе разгорнутага плана, тэкstu-праспекта і іншых форм рэпрэзентаванасці. Стварэнне новых тэм абумоўлена рознымі прычынамі: дыферэнцыраваным падыходам да абслугоўвання розных груп экспкурсантаў, попытам на азначаныя від экспкурсій, далейшым развіццём экспкурсійнай дзейнасці.

Падрыхтоўка новай экспкурсіі — складаны і працяглы працэс. Работа лічыща завершанаі, калі па тэме будуць падрыхтаваны ўсе неабходныя матэрыялы, сярод якіх: спіс выкарыстаных крыніц інфармацыі; карткі (пашпарты) экспкурсійных аб'ектаў; кантрольны тэкст экспкурсіі; індывідуальны тэкст экспкурсіі; схема маршрута; наглядныя дапаможнікі (“партфель экспурсавода”); метадычная распрацоўка экспкурсіі; матэрыялы экспкурсіі; персаналіі (картатэка) экспурсаводаў па распрацаванай тэмі.

Пералічаныя пазіцыі ў пераважнай большасці звязаны з тэкставымі рэалізацыямі. Змест дадзеных матэрыялаў не застаецца пастаянным. Стварэнне экспкурсій для розных груп экспкурсантаў, а таксама індывідуальных экспкурсій патрабуе карэктроўкі экспкурсійных тэкстаў, метадычнай распрацоўкі, выкарыстання іншых асноваўтваральных і дадатковых матэрыялаў. Працэс падрыхтоўкі экспкурсіі рэалізуецца ў наступнай паслядоўнасці: выбар тэм; вызначэнне мэты экспкурсіі, яе задач; падбор і вывучэнне літаратурных і іншых крыніц інфармацыі; азнямленне з экспазіцыямі і фондамі музеяў; адбор і вывучэнне экспкурсійных аб'ектаў; распрацоўка маршрута экспкурсіі; аб'езд ці абход маршрута; складанне экспкурсійных тэкстаў; адбор дадатковых наглядных сродкаў (камплектаванне “партфеля экспурсавода”); выбар метадычных прыёмаў вядзення экспкурсіі; складанне метадычнай распрацоўкі; афармленне матэрыялаў экспкурсіі [5, 4].

Пры гэтым пад матэрыяламі разумеюць: даведкі, статыстычную інфармацыю, матэрыял па картатэках і крыніцах інфармацыі, пералік аб'ектаў (асноўных і дадатковых), у якасці рабочага матэрыялу — рефераты, а таксама копіі дакументаў, цытаты літаратурных твораў і інш. [6]. Як бачым, пералічаныя аўтарам складнікі належаць да розных відаў тэкстаў і тэкставых фрагментаў, сістэматызаваных па прынцыпу адпаведнасці іх экспкурсійнай тэмі.

Тэма, як канцэнтраванае выказванне зместу экспкурсіі, як галоўная думка, аб'ядноўвае матэрыялы з аналагічнымі інфармацыйна скіраванымі камунікатыўнымі памерамі. Тэма экспкурсіі неадэкватна яе назве. У залежнасці ад складу экспкурсійнай группы адна і тая ж экспкурсія можа мець некалькі назваў, пры вызначэнні якіх рэкамендуецца арыентавацца на патрабаванні культуры мовы і маўлення ў канкрэтнай прафесійнай сферы рэалізацыі мовы (экскурсазнаўства). Заганай маўлення, што прыводзіць да абыязлічвання тэм, з'яўляеца калькаванне (узыванне абревіятур, скарачэнняў і да таго ж падобных сродкаў), якое знікае выразнасць выкарыстання запазычаных слоў, выклікае нежаданую асацыятыўнасць або неразуменне аўдыторыі. Паслоўны пераклад тэксту ва ўмовах белінгвізму на Беларусі — гэта часцей за ўсё пераклад з рускай мовы на беларускую, што прыводзіць да парушэння сістэмнасці беларускай мовы і зніжэння зразумеласці, а часта да абыязлічвання тэм. Агульнымі патрабаваннямі да назвы экспкурсіі выступаюць у пераважнай большасці пазіцыі, што карэлююць са стылістычнымі і артагалічнымі харектарыстыкамі, звязанымі з узмацненнем функцыянальнага аспекту псіхалогіі маўленчай дзейнасці (тычацца запамінання і асацыятыўных рэфлексій): індывидуальнаясць, дакладнасць, вобразнасць, эмацыйнальнасць, ацэначнасць, а таксама адсутнасць адмоўных асацыяцый, змястоўнасць [5, 5].

Этап стварэння экспкурсійных (кантрольнага і індывідуальнага) тэкстаў пачынаецца з дэталёвага і падрабязнага аналізу розных крыніц інфармацыі, асабліва літаратурных. У спіс апошніх уключаюцца “...указы презідэнта, пастановы і раешэнні ўрадавых органаў, законы, нарматывныя і другога роду дакументы... спецыяльная,

вучэбная, навуковая, даведачная, краязнаўчая і мастацкая літаратура” [3, 33]. Акрамя гэтага ажыццяўляеца падбор і вывучэнне артыкулаў брашур, публікацый, якія раскрываюць тэму экспкурсіі. Такі падыход патрабуе ад экспкурсавода — на сучасным этапе адзінага стваральніка экспкурсійных тэкстаў — асобных ведаў аб тэксле, структуры, законах утварэння (складання) і відах аналізу.

Пранікненню ў сэнс тэкстаў-крыніц садзейнічаюць розныя віды запісаў інфармацыі, сярод якіх: канспект, тэзісы, рэферат і інш. [3].

Экспкурсійныя тэксты звязаны з аперыраваннем словазлучэннямі, сказамі, іх мацываванай групоўкай згодна вызначанымі моўнай сістэмай правіламі, падпрадкаванымі мэце стварэння розных у сферы экспкурсійнай дзейнасці моўных сукупнасцей, да якіх належыць стандартны (кантрольны) тэкст. На яго аснове шляхам вар’іравання рэалізуеца індывідуальны тэкст экспкурсавода. Фактычна кантрольны тэкст выступае ў ролі метатэксту, тэксту-ўзору, на аснове якога, у залежнасці ад катэгорый экспкурсантаў (камунікантаў), экспкурсавод стварае розныя тыпы тэкстаў. Інтэрпрэтуючы зыходную інфармацыю шляхам уключэння сістэмы элементаў метатэксту ў асабістое выкаванне (аповед), экспкурсавод перадае і змест экспкурсіі ў пэўнай суаднесенасці з тэмай, структурай тэксту-ўзору, дасягае мэты і тым выконвае сваю задачу.

Аповед экспкурсавода не з’яўляеца чымсьці адвольным, выпадковым, а залежыць ад экстраплінгвістычных фактараў. Рытміка і інтанцыя ўзноўленага (пераўтворанага) тэксту адлюстроўваюць лексіка-граматычныя, экспрэсіўна-мадальныя характеристыкі паведамлення, закладзеная ў контрольным тэксле і ўнесеная экспкурсаводам у свой аповед. Такое індывідуальнае, непаўторнае ў канкрэтнай сітуацыі ўзноўленне і забяспечвае перадачу змястоўнай каштоўнасці інфармацыі экспкурсійных тэкстаў. Чым больш яны грунтоўныя з пункту погляду пазнання гісторыі і культуры краіны, тым больш змястоўны і значны працэс камунікацыі ў экспкурсіі.

Гэтаму ж садзейнічае кваліфікаванае, навукова аргументаванае тлумачэнне экспкурсавода анатомічных назваў, якія сустракаюцца ў тэксле, што магчыма пры веданні розных навук. Добрае валоданне прыёмамі лінгвістычнага аналізу слова, тэкстаў у цэлым, змест якіх утвараюць глыбокія веды гісторыі і культуры не толькі свайго, але і іншых народаў, дазваляе данесці да экспкурсантаў найбольш дакладныя і цікавыя звесткі аб экспкурсійных аб'ектах. “Экспкурсійны аб'ект — прадмет, які дае ўзноўленне аб харэктэрных рысах (асаблівасцях) азначанай эпохі развіцця грамадства, навукі, культуры, прыроды, мастацства і выклікае цікавасць экспкурсантаў да навакольнага свету” [3, 39].

Комплекс экспкурсійных аб'ектаў утварае культурна-гістарычную прастору, якая, у сваю чаргу, увасоблена ў традыцыях народа, абрадах і звычаях, архітэктуре, мастацстве, фальклоры, літаратурных творах, што ўпłyваюць на тэкстаўтварэнне. Гістарычныя вехі ў развіцці краіны, яе выдатныя мясціны ўтвараюць экспкурсійны патэнцыял, які выкарыстоўваеца пры стварэнні розных тыпаў экспкурсіі. Рэспубліка Беларусь валодае значнай культурна-гістарычнай спадчынай, экспкурсійнымі магчымасцямі. Пад апошнімі разумеюць “...комплекс помнікаў гісторыі і культуры, прыроды, археалогіі, архітэктуры, твораў мастацства і культурнай спадчыны ў цэлым” [7, 101]. На тэрыторыі нашай краіны знаходзіцца на ўліку “...14 392 помніка гісторыі і культуры, прычым іх размеркаванне амаль раўназначна па ўсіх шасці абласцях рэспублікі: 11 % — у Брэсцкай і Гродзенскай, 14 і 16 адпаведна ў Гомельскай і Магілёўскай, 19 і 24 % — у Віцебскай і Мінскай абласцях” [8, 54].

Працэс далучэння да гістарычнай спадчыны, пазнанне рэчаінасці праз экспкурсію — пэўную форму камунікацыі — дае магчымасць данесці да экспкурсантаў інфармацыю ўзорнага тэксту праз аповед экспкурсавода, абмяняцца думкамі, выказаць меркаванні, ідэі, выразіць пачуцці. Рэчаінасць, якая раскрываеца ва ўзорным тэксле, звязана з асобамі, іх дзеяннямі, падзеямі і з’явамі і стварае змест тэксту. Тэкст разглядаеца як матэрыяльны реалізацыі сутнасці экспкурсійнага прадукта — “...комплекса экспкурсійных паслуг, якія задавальняюць патрэбнасці турыстаў і экспкурсантаў у працэсе пазнання навакольнай рэчаінасці ці яе штучнага ўтварэння” [9, 104].

Чым больш складаная група экспкурсантаў — вучні, моладзь, прафесіяналы, вернікі, аматары-калекцыянеры і г. д., тым больш адказны працэс камунікацыі, які складаецца з наступных частак:

вербалная камунікацыя (текст, маўленне і ў іх межах — інтанцыя, гукі, тэмбр і г. д.);

невербальная камунікацыя праз сродкі паказу — жэсты, рухі; знакава-сімвальная камунікацыя — аб'екты паказу, “партфель экспкурсавода”, які ўключае разнастайныя тэматычныя аглядныя матэрыялы.

У экспкурсійнай дзейнасці азначаныя часткі ўтвараюць разнастайныя камбінацыі ў залежнасці ад тыпу экспкурсіі, складу яе ўдзельнікаў. Шырока выкарыстоўваючы ўнутрыкультурную і міжкультурную камунікацыю, экспкурсія не толькі вырашае праблему павелічэння інфармацыі, але і выконвае не менш важную ролю — ажыцяўляе маральна-этычнае, духоўнае, эстэтычнае выхаванне. Апошняе знаходзіць адлюстраванне ў далучэнні ўдзельнікаў экспкурсіі да мастацтва, праз дасягненне мэты — “...развіцця ў экспкурсантаў здольнасці бачыць і цаніц прыгожае ў прыродзе, мастацтве, у цэлым у навакольнай рэчаіннасці” [10, 68], што патрабуе вялікай увагі да моўнай формы выказвання.

Такім чынам, функцыянаванне мовы ў сферы турызму і экспкурсазнаўстве выяўляе розныя аспекты і формы камунікацыі, неабходныя для іх асэнсавання лінгвістамі у мэтах аптымальнага выяўлення спецыфічных і універсальных асаблівасцей тэкстаўтарэння ў спецыялізаванай сферы дзейнасці.

Літаратура

1. Савіна Н.В. Экспкурсоведение: Учеб. программа для высших учебных заведений по специальности Э.01.05.00 “Экономика и управление социально-культурной сферой”. Мин., 2001.
2. Савіна Н.В. Курс “Экспкурсоведение” в учебном процессе подготовки специалистов туристской индустрии // Практическая подготовка специалистов экономического профиля: Материалы науч.-метод. конф. проф.-преподават. состава, сотрудников, студентов. Минск, 3 марта 1999 г. Мин., 2000.
3. Савіна Н.В. Экспкурсоведение: Учеб.-практ. пособие. 2-е изд. Мин., 2001.
4. Дворниченко В.В., Савіна Н.В. Организация экспкурсионной деятельности: Учеб.-практ. пособие. М., 2000.
5. Савіна Н.В. Экспкурсоведение: Метод. рек. Мин., 2000.
6. Савіна Н.В., Горбылевіца З.М. Экспкурсоведение. В 2 ч. Мин., 2000. Ч. 1.
7. Савіна Н.В. Общность культур государств как фактор развития экскурсионного и международного туризма // Туризм: практика, проблемы, перспективы: Материалы Международ. науч.-практ. конф. Минск, 11–13 апр. 2001 г. Мин., 2001.
8. Савіна Н.В. Организация экскурсионно-туристских маршрутов и пути повышения ее эффективности // Развитие туризма в условиях современных интеграционных процессов: Тез. докл. и сообщ. Международ. науч.-практ. конф. Минск, 3–5 дек. 1997 г. М., 1997.
9. Савіна Н.В. Общность культур государств как фактор развития экскурсионного и международного туризма // Туризм: практика, проблемы, перспективы: Материалы Международ. науч.-практ. конф. Минск, 11–13 апр. 2001 г. Мин., 2001.
10. Савіна Н.В. Экспурсия как средство эстетического воспитания // Туризм: экономика и социально-культурные аспекты развития: Сб. докл. Межвуз. науч.-практ. конф. проф.-преподават. состава и студентов. Минск, 30 нояб. 2000 г. В 3 ч. Мин., 2000. Ч. 2.

ВНИМАНИЮ ЧИТАТЕЛЕЙ!

Научно-практический журнал “ВЕСНІК Беларускага дзяржаўнага эканамічнага універсітэта”, выпускаемый в БГЭУ с 1994 г., с 1999 г. выходит 6 раз в год.

Журнал можно приобрести в магазине “Книги” Белорусского государственного экономического университета, а также по подписке.

**ПОДПИСКА
на IV квартал 2002 г. производится
ВО ВСЕХ ПОЧТОВЫХ ОТДЕЛЕНИЯХ
ИНДЕКС ЖУРНАЛА 74838**

Почтовый адрес редакции: 220070, г. Минск, пр. Партизанский, 24,
корп. 6, комн. 16.

Телефон редакции: 230-72-65